

57% młodych Polaków deklaruje najwyższą podstawową wiedzę o systemie emerytalnym

Obiektywny, jak i subiektywnie oceniany poziom wiedzy młodych dorosłych o systemie emerytalnym i instrumentach emerytalnych jest dalece niezadowolający. Mimo niskiego poziomu wiedzy, w kwestiach emerytalnych młodzi dorośli najbardziej ufają swojej wiedzy i intuicji oraz opinii swoich znajomych i bliskich. Młodzi dorośli równie często wskazują instytucje finansowe, jak i szkołę jako instytucje odpowiedzialne za edukację w zakresie instrumentów długoterminowego oszczędzania i systemu emerytalnego.

Refleksje na temat emerytury

Młodzi Polacy, stojąc u progu dorosłego życia, posiadają wiele bieżących wyzwań osobistych i ekonomicznych, a mimo to 15% młodych dorosłych rozmyśla na temat swojego życia na emeryturze i swojej spodziewanej sytuacji finansowej w tym okresie w każdym miesiącu. Jednocześnie, 20% młodych dorosłych co miesiąc zastanawia się nad tym, jak zabezpieczyć swoją przyszłość finansową na czas emerytury. Z drugiej strony co czwarty młody dorosły zupełnie nie zaprzęta sobie głowy myśleniem o emeryturze, a co piąty nie zastanawia się nad swoimi finansami w tym okresie.

Myślenie o emeryturze w tej grupie inicjują trudne doświadczenia związane z przejściowymi kłopotami finansowymi, niezadowolającymi warunkami pracy, utratą źródła dochodu. Inną grupą czynników sprzyjających refleksjom emerytalnym są zmiany w życiu, takie jak założenie własnego gospodarstwa domowego czy ukończenie studiów. Nierzadko do refleksji młodych ludzi skłoniły komentarz znajomego lub audycja radiowa.

Subiektywna ocena wiedzy młodych dorosłych na temat systemu emerytalnego

57% młodych dorosłych szacuje swój poziom wiedzy jako w najlepszym wypadku podstawowy. Na zaawansowaną wiedzę wskazuje 9% badanych. W porównaniu z minionym rokiem, tegoroczny odsetek osób najniżej szacujących swoją wiedzę jest o 6% wyższy.

Wyniki są jeszcze mniej budujące w przypadku wiedzy na temat poszczególnych instrumentów finansowych. Najlepiej wypada wiedza młodych dorosłych na temat Pracowniczych Planów Kapitałowych (PPK), w przypadku których 61% młodych Polaków deklaruje nie więcej niż podstawową wiedzę, w tym 25% brak wiedzy. Jednocześnie 14% młodych dorosłych deklaruje wiedzę o PPK na zaawansowanym poziomie. Relatywnie lepszy wynik PPK na tle innych instrumentów finansowych wynika w dużej mierze z obecności tego tematu, szczególnie spotęgowanego w kontekście ponownego autozapisu, który miał miejsce w 2023 roku.

Wiedza na temat OFE, IKE i IKZE, jest jeszcze mniej powszechna, niż wiedza o PPK. Brak wiedzy lub jedynie podstawową wiedzę w tym zakresie zadeklarowało ponad 70% badanych (OFE 73%; IKE 72%; IKZE 77%). Zestawiając wyniki dotyczące subiektywnej oceny wiedzy na temat instrumentów finansowych, uzyskane w tym roku z wynikami zeszłorocznymi nie obserwuje się wyraźnych różnic.

– Mimo iż przeciętnie 63% badanych wskazywało posiadanie co najmniej podstawowej wiedzy na temat poszczególnych instrumentów finansowych, to wyniki testu podstawowej wiedzy jednoznacznie wskazały, że w przypadku każdego z analizowanych instrumentów wartość ta jest bardzo przeszacowana. Zatem kłopot związany z rozumieniem instrumentów finansowych przez młodych dorosłych to nie tylko brak wiedzy, ale także fałszywa wiedza. To niestety jest bardziej problematyczne i trudniejsze do zmiany. Fałszywa wiedza nierzadko staje się podstawą do względnie stałych postaw i przekonań, których zmiana stanowi duże wyzwanie i wymaga długotrwałego działania – tłumaczy dr hab. Katarzyna Sekścińska z Uniwersytetu Warszawskiego.

Poszukiwanie wiedzy na temat instrumentów emerytalnych

Tylko 7% młodych dorosłych aktywnie poszukuje informacji na temat systemu emerytalnego i instrumentów emerytalnych. 41% osób przed 31. rokiem życia nie szuka spontanicznie informacji na ten temat, jednak jeśli zaciekawi ich jakaś zasłyszana informacja w tym obszarze, to starają się dowiedzieć więcej i pogłębić wiedzę.

Tym niemniej 52% stanowią osoby, które zupełnie nie szukają informacji na temat systemu emerytalnego, instrumentów emerytalnych i przyjmują bez weryfikacji lub pogłębiania zasłyszane/przeczytane informacje. To wysoki odsetek budujących swoje przekonania i kształtujących obecne i przyszłe zachowania na podstawie przypadkowych informacji, które usłyszą, nie zawsze z wiarygodnych źródeł.

Zaufanie do źródeł informacji

Mimo nienajlepszej wiedzy z zakresu systemu emerytalnego i emerytalnych instrumentów finansowych, to właśnie swojej wiedzy i intuicji młodzi Polacy ufają najbardziej. Na drugim miejscu wśród godnych zaufania źródeł jest opinia rodziny i znajomych, którzy nierzadko prezentują podobny poziom wiedzy, co czerpiący z ich wiedzy bliski. Na trzecim miejscu znajdują się eksperci finansowi, a dalej platformy edukacyjne, materiały instytucji finansowych, pracownicy instytucji finansowych i blogi finansowe.

Nieco mniejszym zaufaniem cieszą się artykuły w prasie i audycje w radiu/programy telewizyjne. Na liście źródeł wiedzy godnych zaufania ostatnie miejsce zajmują politycy i rządzący, którym ufa 25% mniej Polaków niż tych, którzy ufają swojej wiedzy i intuicji.

Odpowiedzialność za edukację finansową

69% badanych wskazuje, że w największym stopniu to sami Polacy odpowiadają za swoją edukację w tym obszarze. Nieco ponad połowa badanych (52-54%) uważa także, że odpowiedzialność spoczywa na barkach szkoły, instytucji finansowych i państwa. Co ważne, odpowiedzialność szkoły wskazywana jest równie często jak odpowiedzialność instytucji finansowych, przy czym 72% młodych dorosłych wskazuje, że ich zdaniem instytucje finansowe powinny bezpośrednio edukować konsumentów w zakresie systemu emerytalnego.

Porównując deklaracje młodych dorosłych w 2023 r. i obecne, zauważalny jest dziewięcioprocentowy wzrost liczby osób, które dostrzegają własną odpowiedzialność za swoją edukację w zakresie oszczędzania. To pozytywna zmiana, bo w kontekście edukacji ekonomicznej kluczowe są własne doświadczenia i kształtowanie nawyków, czego w oczywisty sposób nie jest w stanie zapewnić młodym dorosłym żadna zewnętrzna instytucja, choć jej działania mogą do tego zachęcać.

Zgodnie z oczekiwaniami młodych dorosłych, instytucje finansowe angażują się w działania edukacyjne. Jednak mimo, iż 36% młodych dorosłych spotkało się już z działaniami edukacyjnymi oferowanymi przez instytucje finansowe, tylko 13% zdecydowało się z nich skorzystać.

Zwykle powodem niekorzystania z inicjatyw edukacyjnych jest brak czasu i zainteresowania tematem, co wskazuje ok. 30% badanych. Specyfika proponowanej inicjatywy – forma, trudność, atrakcyjność jest wskazywana rzadziej, choć każdorazowo dotyczy 12-18% młodych dorosłych.

– *Wiedza młodych dorosłych na temat zabezpieczenia emerytalnego pozostaje zdecydowanie niewystarczająca. Choć może się wydawać, że mają oni do emerytury dość daleko, to z perspektywy długoterminowego inwestowania moment rozpoczęcia oszczędzania robi kolosalną różnicę. Jeśli zaczniemy odpowiednio wcześnie regularnie oszczędzać, nawet niewielkie kwoty, nasze zyski w jesieni życia będą bez porównania lepsze, niż kiedy zaczniemy odkładać w średnim wieku. Dlatego tak ważna dla bezpieczeństwa finansowego w jesieni życia jest edukacja finansowa młodzieży* – podsumowuje Małgorzata Rusewicz, prezes IGTE.

[Pełna treść ekspertyzy IGTE 16/2024 „Wiedza młodych dorosłych o systemie emerytalnym i ich potrzeby edukacyjne” dostępna jest tutaj.](#)

Rok 2024 został decyzją Senatu Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszony Rokiem Edukacji Ekonomicznej (więcej na stronie: www.ree2024.pl). To szczególna okazja, by zastanowić się nad potrzebami edukacyjnymi młodych dorosłych i nad odpowiedziami na nie. Opisywane wyniki otrzymano w badaniu będącym odpowiedzią na ten szczególny kontekst, realizowanym w ramach inicjatyw Roku Edukacji Ekonomicznej.

„Badanie świadomości emerytalnej i postaw wobec systemu emerytalnego Polaków do 30. roku życia – edycja 2024” na zlecenie Izby Gospodarczej Towarzystw Emerytalnych przeprowadziła dr hab. Katarzyna Sekścińska na Ogólnopolskim Panelu badawczym Ariadna. Badanie zrealizowano w terminie: 06.05.2024 – 20.05.2024 r., w metodologii CAWI na próbie 1007 dorosłych Polaków w wieku

Izba Gospodarcza
Towarzystw Emerytalnych

18-30 lat (średnia 25 lat), próba reprezentatywna ogólnopolska, 49,2% próby stanowiły kobiety, 50,3% mężczyźni oraz 0,5% osoby nie identyfikujące się z żadną płcią.

Izba Gospodarcza Towarzystw Emerytalnych to założona w 1999 roku organizacja samorządu gospodarczego reprezentująca branżę Powszechnych Towarzystw Emerytalnych, instytucji zarządzających Otwartymi Funduszami Emerytalnymi oraz Dobrowolnymi Funduszami Emerytalnymi. Izba zrzesza 7 towarzystw reprezentujących interesy około 14,5 mln swoich klientów. Członkowie Izby zarządzają aktywami o wartości ponad 200 mld złotych, które inwestują głównie w polską gospodarkę. IGTE prowadzi działania wspierające tworzenie legislacji sprzyjającej efektywnemu systemowi emerytalnemu, rozwija wiedzę ekspercką w zakresie zabezpieczenia emerytalnego i rynku kapitałowego, buduje relacje z interesariuszami, przekazuje wyniki swoich prac opinii społecznej oraz podejmuje inicjatywy edukacyjne.